

Selectieadvies archeologische monumentenzorg

**Archeologisch bureauonderzoek en
Inventariserend veldonderzoek
Baroniestraat 24 te Boxtel, gemeente Boxtel**

Econsultancy Rapportnr 5476.001

***Econsultancy
(definitieve versie rapport)***

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller		senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgood	03-12-2019	
Controle		senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgood	03-12-2019	
Controle Gemeente Boxtel		medewerker erfgoed gemeente Boxtel afdeling RO	04-12-2019	

1 Inleiding

In opdracht van Vrijborg heeft Econsultancy in 2018 archeologisch onderzoek uitgevoerd voor een locatie aan de Baroniestraat 24 in Boxtel. Het plangebied maakt deel uit van de tuin bij een pastorie. De initiatiefnemer wil in het oostelijke deel van deze tuin woningen ontwikkelen. Om dit mogelijk te maken, moet eerst een bestemmingsplanwijziging worden doorgevoerd. Hierbij moet ook inzichtelijk worden gemaakt welke archeologische waarden kunnen worden verwacht. De noodzaak tot archeologisch onderzoek vloeit voort uit het Verdrag van Malta (1992) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro, 2006). Dit rapport voorziet in die plicht. De gemeente Boxtel is - als bevoegde overheid - gevraagd het onderzoek te beoordelen en een selectieadvies op te stellen. Het rapport is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO/Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

1.1 Het plangebied

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Boxtel, ten N. van de Baroniestraat. Het beslaat het O. deel van kadastrale perceel F6641. Het heeft een oppervlakte van 3.950 m². Dit perceel is de tuin bij de naastgelegen Heilig Hartkerk en bijbehorende pastorie, ten W. van het plangebied. In het O. grenst het aan de Brabant en het voormalige Sint-Ursulaklooster. In het N. grenst de locatie aan het Smalwater. Voor de locatie en exacte begrenzingen van het plangebied wordt verwezen naar het beoordeelde rapport van Econsultancy, zie onder.

1.2 Aard van de bedreiging

De initiatiefnemer wil in het gebied 17 geschakelde woningen met tuin ontwikkelen. De percelen krijgen een oppervlak van 109 tot 268 m² (tot. 2.800 m²), de woningen een oppervlak van 54 of 69 m². In totaal wordt circa 1.100 m² aan nieuwbouw gerealiseerd. Het overige deel van het plangebied wordt gebruikt als openbare weg en parkeerplaats. Op dit moment is niet bekend hoe de nieuwbouw zal worden gefundeerd. Vooralsnog wordt uitgegaan van een fundering op staal, zonder kelders, tot ca. 80 cm -mv. Het is daarbij meer dan aannemelijk dat daarbij mogelijk aanwezige archeologische waarden en resten worden bedreigd, aangetast of zelfs worden vernietigd.

2 Archeologisch onderzoek

Econsultancy heeft in 2018 het volgende onderzoek uitgevoerd:

2018: *Rapportage archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek - Baroniestraat 24 te Boxtel, gemeente Boxtel - Econsultancy Rapportnr 5467.001 - versie concept 1 - 13 februari 2018.*

N.B. Deze datum kan echter niet kloppen voor de versie die november/december 2019 ter beoordeling werd aangeboden. Eerder was de conceptversie (v. 1, 13 februari 2018) van dit rapport beoordeeld (8 april 2019); daarbij waren enkele vragen gesteld ten aanzien het uitgevoerde booronderzoek in relatie tot een eerder uitgevoerd booronderzoek (ADC 2007) op het aangrenzende terrein. De gemaakte op- en aanmerkingen zijn in deze versie in voldoende mate verwerkt.

2.1 Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO-overig, verkennende fase) door middel van boringen. Het geheel is uitgevoerd conform de eisen en normen zoals aangegeven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 4.0).

Doel van het bureauonderzoek is te bepalen wat de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied is. Hiertoe wordt een inventarisatie gemaakt van bekende aardwetenschappelijke, archeologische en (cultuur)historische gegevens. Aan de hand hiervan wordt het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Het veldonderzoek heeft tot doel de opgestelde verwachting aan te vullen en in het veld te toetsen. Bij het booronderzoek wordt gekeken naar de bodemopbouw binnen het plangebied en wat de gevolgen hiervan zijn voor de gespecificeerde archeologische verwachting. Er zijn 7 boringen gezet met een Edelman-boor (diam. 7 cm) tot max. 1,5 m -mv. De boringen zijn lithologisch beschreven conform de ASB. Het booronderzoek is uitgevoerd op 12 januari 2018. Op basis van beide onderzoeken wordt advies gegeven of vervolgstappen noodzakelijk zijn.

2.2 Conclusie onderzoek (verkort)

Het bureauonderzoek toonde aan dat binnen het plangebied zekere archeologische waarden worden verwacht. Er geldt een *hoge* verwachting voor bewoningssporen en sporen van landgebruik uit de periode Laat-Paleolithicum - Middeleeuwen en een *lage* verwachting voor bewoningssporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.

Bij het booronderzoek zijn in het plangebied dekzanden of nat-eolische zanden aangetroffen, waarin oorspronkelijk een beekeerdgrond is gevormd. In de Late Middeleeuwen of Nieuwe Tijd is een antropogeen eerddek opgebracht, waarschijnlijk om het (laaggelegen en natte) gebied geschikt te maken voor landbouw. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van podzolbodems in het plangebied. Waarschijnlijk is het plangebied altijd te nat geweest voor podzolformatie en daarmee onaantrekkelijk voor bewoning of landbouw. De bodemopbouw in het plangebied komt overeen met die in het naastgelegen terrein dat in 2007 is onderzocht. Boringen 2 en 4 liggen relatief dicht bij de toen geplaatste boringen 2 en 5 (resp. 25 en 15 m). De boorbeschrijvingen in het ADC-rapport en ook de interpretatie zijn minder gedetailleerd dan in onderhavig onderzoek. Er is sprake van een A/C-profiel, maar er wordt weinig gezegd over het type sediment (nat-eolische zanden of dekzand) of bodemkundige kenmerken (zoals roestvlekken). Duidelijk is ook dat er geen podzolrestanten zijn aangetroffen. Er wordt niet afgewogen of dit komt doordat de podzolbodem is afgetopt, of doordat het te nat is geweest voor podzolformatie. De conclusie dat door de aanwezigheid van een eerddek er sprake is van een *hoge* verwachting en dat er daarom vervolgonderzoek moet worden uitgevoerd, is te kort door de bocht. Gezien de resultaten van onderhavig onderzoek is het waarschijnlijk dat ook in het naastgelegen plangebied sprake was van een *lage* verwachting door de landschappelijke ligging en dat de aanbeveling voor vervolgonderzoek dus niet op zijn plaats was. Voor de archeologische verwachting betekent dit dat deze van *hoog* naar *laag* kan worden bijgesteld.

2.3 Advies Econsultancy

De *hoge* verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum - Middeleeuwen kan dan worden bijgesteld naar een *lage*. De verwachting voor de periode Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd blijft *laag*. Omdat binnen het plangebied dus sprake is van een *lage* verwachting en de voorgenomen werkzaamheden naar alle waarschijnlijkheid geen bedreiging vormen voor het archeologisch erfgoed, adviseert Econsultancy om de huidige dubbelbestemming 'waarde - archeologie' van het plangebied af te halen. Hierdoor komt de archeologische onderzoeksplicht voor het plangebied te vervallen.

Er is geprobeerd een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethode. De aanwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig worden uitgesloten. Econsultancy wil de opdrachtgever er daarom ook op wijzen dat, mochten tijdens toekomstige graafwerkzaamheden toch archeologische waarden worden aangetroffen, er conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet uit juli 2016 een meldingsplicht bestaat bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (per de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de provincie Noord-Brabant of de gemeente Boxtel).

3 Beoordeling namens/door de Gemeente Boxtel

Het rapport van Econsultancy is opgesteld volgens de huidige wet- en regelgeving. Als enige opmerking geldt dat het versiebeheer van het rapport niet klopt, evenals de datum van deze versie; deze is momenteel nog gelijk aan die van het (eerste) concept, zijnde 13 februari 2018.

3.1 Selectieadvies Gemeente Boxtel

Gezien het voorgaande kan de gemeente instemmen met de inhoud en strekking van het rapport en met het advies om de gespecificeerde archeologische verwachting bij te stellen naar *laag* voor alle perioden.

Verder neemt de gemeente het advies van Econsultancy over ten aangaande het mogelijk alsnog kunnen voorkomen van zogenaamde 'toevalsvondsten' en de wettelijk gezien juiste manier van omgang hiermee:

De aanwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig worden uitgesloten. Econsultancy wil de opdrachtgever er daarom ook op wijzen dat, mochten tijdens toekomstige graafwerkzaamheden toch archeologische waarden worden aangetroffen, er conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet een meldingsplicht bestaat bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (per de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de provincie Noord-Brabant of de gemeente Boxtel). In de praktijk kan het beste direct melding worden gedaan bij de gemeente Boxtel als bevoegde overheid.

Het rapport kan - met in achtneming van de aanpassing van de datum van de laatste versie van het rapport - als definitief worden gezien.